រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី០៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០

សេចក្ដីថ្លែងការណ៍រួម

រយៈពេល៤ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ពុំទាន់មានការស៊ើបអង្កេតដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងករណីឃាតកម្មលើលោកបណ្ឌិត កែម ឡី

ត្រូវបង្កើតគណៈកម្មការស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យ ដោយមានការចូលរួមពីអង្គការសហប្រជាជាតិ

នៅថ្ងៃគម្រប់ខួប ៤ ឆ្នាំ នៃឃាតកម្មលើលោកបណ្ឌិត កែម ឡី អ្នកវិភាគនយោបាយនិងអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សដែលមានកិត្តិនាមនេះ យើងខ្ញុំជាអង្គការសង្គមស៊ីវិលចំនួន ៣០ ដែលមានរាយនាមខាងក្រោម សូមអំពាវនាវឱ្យអាជ្ញាធរកម្ពុជាបង្កើតគណៈកម្មការស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យ និងឥតលម្អៀងមួយដើម្បីស៊ើបអង្កេតដោយប្រសិទ្ធភាព និងអាចជឿទុកចិត្តបាន នៅក្នុងករណីឃាតកម្មលើលោកបណ្ឌិត កែម ឡី ដែលអូសបន្លាយពេលយូរទៅហើយ។ យើងខ្ញុំក៏ស្នើដល់អាជ្ញាធរសូមបញ្ឈប់ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ និងការយាយីទៅលើបុគ្គលនានាដែលគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់លោកដោយសន្តិវិធី។

នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦ លោកបណ្ឌិត កែម ឡី ត្រូវបានខ្ទាន់កាំភ្លើងបាញ់សម្លាប់ខណៈលោកកំពុងចូលរួមពិសារកាហ្វេក្នុងស្ថានីយប្រេងឥន្ធនៈមួយនៅកណ្ដាលរាជធានីភ្នំពេញ។ ដោយពុំមានធ្វើការស៊ើបអង្កេតជាបន្ទាន់ ឬតិចតួនិងដោយឯករាជ្យ អាជ្ញាធរបានចាប់ខ្លួនបុរសម្នាក់ឈ្មោះ អ៊ឿត អាង ដែលបង្ហាញឈ្មោះខ្លួនឯងថា "ជួបសម្លាប់" និង "សារភាព" ថា ខ្លួនជាអ្នកសម្លាប់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី ។ បន្ទាប់ពីការជំនុំជម្រះក្តីរយៈពេលកន្លះថ្ងៃនៅថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៧ ជាការជំនុំជម្រះដែលរង[ការរិះគន់](#)យ៉ាងច្រើនដោយសារពុំស្របជាមួយបទដ្ឋានជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនោះ តុលាការបានកាត់ឃាឃីញថាលោក អ៊ឿត អាង មានពិរុទ្ធភាពពីបទឃាតកម្ម និងបានផ្តន្ទាទោសគាត់ដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ នៅថ្ងៃទី២៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩ តុលាការកំពូលបានតម្កល់សាលក្រមកាត់ទោសនេះ។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ[២០១៦](#) អង្គការសិទ្ធិមនុស្សជាតិ និងអន្តរជាតិជាច្រើនបានអំពាវនាវជាបន្តបន្ទាប់ឱ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបង្កើតគណៈកម្មការស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យមួយដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតជាបន្ទាន់ ដោយមិនលម្អៀងនិងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងករណីឃាតកម្មនោះ ដោយមានគ្ងសបញ្ជាក់ទាក់ទងនឹងការពិនិត្យលើជនដែលមានចំណែកត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដទៃផ្សេងទៀតក្រៅពីជនដៃដល់ ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិដែលមានចែងក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងសិទ្ធិនយោបាយ(ក.អ.ស.ព.ន)។ [គោលការណ៍នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ](#)ស្តីពីការទប់ស្កាត់ដោយប្រសិទ្ធភាពលើការសម្លាប់ក្រៅច្បាប់ ដោយចំពាន និងដោយឆាប់រហ័ស ក៏ដូចជា [ពិធីសារបន្ថែមរដ្ឋធីនីសូតា](#)ស្តីពីការស៊ើបអង្កេតលើការស្លាប់ក្រៅច្បាប់ បានគ្ងសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ដល់តួនាទីរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការស៊ើបអង្កេតការស្លាប់ក្រៅច្បាប់នានា ព្រមទាំងអាយយង្គើតគណៈកម្មការស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យនៅពេលដែលរដ្ឋនានា ដូចជាប្រទេសកម្ពុជាជាដើម ដែលបញ្ហានីតិវិធីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការស៊ើបអង្កេតអនុលោមតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិនៅមានកម្រិតនោះ។

រហូតមកទល់នឹងពេលនេះ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាពុំបានចាត់វិធានការណាមួយក្នុងការបង្កើតគណៈកម្មការស៊ើបអង្កេតនោះទេ ដូចជាស្ថាប័នស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យ និងឥតលម្អៀងជាដើមនោះ។ ដោយសារកង្វះឆន្ទៈរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យក្នុងករណីឃាតកម្មលើលោកបណ្ឌិត កែម ឡី និងកង្វះទំនុកចិត្តពីសំណាក់សង្គមស៊ីវិលលើ[ប្រព័ន្ធតុលាការ](#)របស់ប្រទេសកម្ពុជា គណៈកម្មការនោះគួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានការគាំទ្រពីសំណាក់អង្គការសហប្រជាជាតិនិងមានការចូលរួមពីអ្នកជំនាញឯករាជ្យ។

ការបន្តមានវិសមានចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះករណីរបស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី នេះ បង្កើនឆន្ទៈវិមតិសង្ស័យថាការធ្វើឃាតលោកនោះគឺជាការសងសឹក ដោយសារលោកបំពេញការងារជាអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស។ លោកបណ្ឌិត កែម ឡី បានធ្វើការវិភាគបញ្ហាទាក់ទងនឹងសង្គមនិងនយោបាយជារឿយៗ។ លោកត្រូវបានឃាតករសម្លាប់ បន្ទាប់ពីលោកបានផ្តល់សម្ភាសក្នុងកម្មវិធីវិទ្យុមួយអំពីរបាយការណ៍បែបស៊ើបអង្កេតទាក់ទងនឹងការ[ក្លាបក្តាប់សេដ្ឋកិច្ចនៃខ្សែប្រសព្វឃុយអភិជន](#) ដែលចេញផ្សាយដោយអង្គការអន្តរជាតិមួយឈ្មោះ ក្លូប៊ីល វីតណេស ដែលបរិយាយ
ពិស្តារអំពីអំពើពុករលួយដ៏រីកសុះសាយនៅកម្ពុជា ដោយមានភ្ជាប់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ីយនិងក្រុមគ្រួសាររបស់លោកផងដែរ។

រយៈពេលខ្លីបន្ទាប់ពីមរណៈភាពរូបលោក ភរិយារបស់លោក បណ្ឌិត កែមឡី ដែលនៅពេលនោះមានគភ៌ និងកូនប្រុសបួននាក់បានភៀសខ្លួនចេញពីប្រទេសកម្ពុជាដោយបារម្ភអំពីសុវត្ថិភាពដល់អាយុជីវិត។ ទីបំផុតប្រទេសអូស្ត្រាលីបានផ្តល់សិទ្ធិរស់នៅដល់ពួកគាត់បន្ទាប់ពីរងការគំរាមកំហែងជាច្រើនដល់ជីវិត ខណៈពួកគាត់រស់នៅដោយលាក់បាំងអស់រយៈពេលជាងមួយឆ្នាំនៅប្រទេសថៃ។

បន្ទាប់ពីឃាតកម្មលើលោកបណ្ឌិត កែម ឡី អាជ្ញាធរកម្ពុជា បានបន្តឃ្លាំមើល យាយី រារាំង ការរៀបចំពិធីរំឭកខួបនៃមរណៈភាពរបស់លោកទៀតផង។ ជាងនេះទៀត អាជ្ញាធរបានបង្ខិតបង្ខំអាយបុគ្គលនានាដែលពាក់អាវមានសម្រង់សម្ដី ឬរូបភាពរបស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី ដោះចេញពីខ្លួន ឬបិទបាំងលើអាវនោះ។ ទង្វើទាំងនេះគឺជាការរឹតត្បិតដោយបំពានលើសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ និងការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធី។ យើងខ្ញុំយល់ឃើញថាទង្វើទាំងនេះគឺជាការបំបិទសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ និងសូមអំពាវនាវដល់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា[បញ្ឈប់ការយាយី](#)នេះ។

នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ រយៈពេល១ថ្ងៃនៅមុនថ្ងៃគម្រប់ខួប ៣ ឆ្នាំ នៃមរណៈភាពរបស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី អាជ្ញាធរបានចាប់ខ្លួនសកម្មជនយុវជន គង់ ដ៏យ៉ា ព្រមទាំងសមាជិកគ្រួសាររបស់លោកចំនួនពានាក់ដោយសារការលក់អាវយឺតដែលមានរូបភាព និងសម្រង់សម្ដីដ៏ល្បីល្បាញរបស់លោកបណ្ឌិតកែម ឡី ចំនួនពីរ គឺ « *ជួតទឹកភ្នែករបស់អ្នក រួចបន្ដដំណើរទៅមុខទៀត*» និង «*បើទោះជាអ្នកមិនធ្វើអ្វីសោះ ក៏អ្នកគង់រងគ្រោះ ត្រាន់តែពុំទាន់ដល់វេនអ្នកប៉ុណ្ណោះ*»។ តែយ៉ាងណាក្ដី នគរបាលបានដោះលែងសមាជិកគ្រួសាររបស់លោកដោយពុំមានការចោទប្រកាន់នោះទេបន្ទាប់ពីពួកគេបានចុះហត្ថលេខា "[សន្យា](#)" ថាពួកគេនឹងបញ្ឈប់សកម្មភាពតវ៉ាបែបនេះទៀតនៅពេលអនាគត រីឯយុវជនដ៏យ៉ា [នៅបន្ត](#)ជាប់ឃុំបណ្ដោះអាសន្នក្រោមការចោទប្រកាន់ពីបទញុះញង់ដែលមានហេតុផលយោបាយអស់រយៈពេលជិតប្រាំខែ រហូតដល់ថ្ងៃអាជ្ញាធរដោះលែងលោកឱ្យនៅក្រៅឃុំនៅថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩។ នៅថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២០ សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញបាន[ចោទប្រកាន់](#) គង់ ដ៏យ៉ា ដោយកំបាំងមុខពីបទ " ញុះញង់ឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ" ក្រោមមាត្រា ៨៨ មាត្រា ៥៩៤ និងមាត្រា៥៩៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា និងកាត់ទោសដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល២ឆ្នាំ ដោយទោសដែលនៅសល់របស់លោកត្រូវបានព្យួរដោយសារបានអនុវត្តទោសនៅពេលស្ថិតក្នុងការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន។ លោក គង់ ដ៏យ៉ា ធ្លាប់ត្រូវបាន[កាត់ទោស](#)ដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល១៨ ខែ ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ក្រោមការចោទប្រកាន់ពីបទញុះញង់ដែលពុំផ្អែកលើអង្គហេតុច្បាស់លាស់ទាក់ទងនឹងការបង្ហោះសារលើបណ្ដាញហ្វេសប៊ុករិះគន់រដ្ឋាភិបាល។

នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ អាជ្ញាធរបាន[ចាប់ខ្លួន](#)សកម្មជនឌិស្យិតម្នាក់ទៀតឈ្មោះ ស្ងួង នាគព័ន្ធ ដោយសារកាន់បដាមួយសរសេរថា " *បញ្ឈប់ការសម្លាប់ក្រៅច្បាប់*" នៅកែវរស្ថានីយប្រេងឥន្ធនៈទីដែលលោកបណ្ឌិត កែម ឡី ត្រូវឃាតករសម្លាប់។ អាជ្ញាធរបាន[ចោទប្រកាន់](#)យុវនិស្សិតរូបនោះពីបទញុះញង់ និងឃុំខ្លួនលោកជាបណ្ដោះអាសន្ន ហើយលោកបន្ដស្ថិតក្នុងការឃុំឃាំងរហូតដល់ថ្ងៃ[ទទួលបាន](#)ការដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំក្នុងខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០១៩។ នៅថ្ងៃទី០៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញបានផ្ដន្ទាទោសដោយកំបាំងមុខពីបទ "ញុះញង់ឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ" ក្រោមមាត្រា ៥៩៤ និងមាត្រា ៥៩៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ

កម្ពុជា និងកាត់ទោសលោកដាក់ពន្ធនាគារអស:ពេល២ឆ្នាំ លោកពុំធ្លាប់ត្រូវបានចាប់ខ្លួនម្តើងវិញនៅឡើយ។ នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ អាជ្ញាធរបានធ្លាប់ខ្លួនយុវជនជាបងប្អូនភ្លោះពីរនាក់ ឈ្មោះ ជុំ ហួត និងជុំ ហួរ ដោយសារប៉ុនប៉ងយកបាច់ផ្ការៀតម្ពល់នៅស្ថានីយប្រេងឥន្ធន:នោះដូចគ្នា។ អាជ្ញាធរបានដោះលែងយុវជនទាំងពីរនាក់នោះវិញនៅថ្ងៃដដែល។

នៅមុនថ្ងៃគម្រប់ខួប៤ឆ្នាំនៃមរណ:ភាពរបស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី អាជ្ញាធរបានចាប់ផ្តើមមានវិធានការតឹតតឹងដើម្បីទប់ស្កាត់ ការគោរពវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់លោកដោយសន្តិវិធី។ នៅថ្ងៃទី០៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០ នគរបាលបានរារាំងយុវជនមួយក្រុម ក្នុងនោះមានទាំងព្រះសង្ឆផងក្នុងការរៀបចំពិធីបង្សុកូលដើម្បីឧទ្ទិសកុសលជូនលោកបណ្ឌិតតាមទំនៀមទម្លាប់នៃព្រះពុទ្ធសាសនានៅស្ថានីយប្រេងឥន្ធន:ទីដែលលោកបណ្ឌិតត្រូវបានធ្វើឃាត ។ អាជ្ញាធរបានឃាត់ខ្លួនម្នាក់ក្នុងចំណោមអ្នកទាំងនោះដែលពាក់អាវយឺតដែលមានបង្ហាញមុខរបស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី ដើម្បីសាកសួរ។ អាជ្ញាធរបានដោះលែងគាត់វិញបន្ទាប់ពីបានចុះកិច្ចសន្យាលើលិខិតមួយច្បាប់។

ការងាររបស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី ហើយនិងជីវិតរបស់លោកជានិមិត្តរូបនៃការគោរពសិទ្ធិពលរដ្ឋ វប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និងសង្គម។ លោកបានគូសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ពីសារ:សំខាន់នៃការចូលរួមដោយស្មើភាព និងដោយសេរីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងនយោបាយ ហើយជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការចងក្រងបណ្តាញ ការបញ្ចេញមតិ ការទទួលបានព័ត៌មាន និងការជួបប្រជុំជាសាធារណ:ដោយសន្តិវិធី។ ការបន្តការយាយីរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទៅលើអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស សកម្មជនការងារ ព្រះសង្ឆ អ្នកសារព័ត៌មាន សមាជិកនៃគណបក្សជំទាស់ និងអ្នកវិះគន់រដ្ឋាភិបាល ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវវប្បធម៌និទណ្ឌភាពជាលក្ខណ:ប្រព័ន្ធដែលការពារជនដែលមានចំណែកទទួលខុសត្រូវចំពោះការស្លាប់របស់លោកបណ្ឌិត កែម ឡី និងជាការបង្ក្រាបលើការបញ្ចេញមតិ ឬព័ត៌មានដែលវិះគន់លើ រដ្ឋាភិបាលទៅវិញ។

យើងខ្ញុំជាអង្គការសង្គមស៊ីវិលចំនួន ៣០ដែលមានរាយនামខាងក្រោម នឹងនៅតែបន្តការអំពាវនាវអោយមានការស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យ ឥតលម្អៀង មានប្រសិទ្ធភាព និងហ្មត់ចត់ក្នុងករណីឃាតកម្មលើលោកបណ្ឌិតកែម ឡី រហូតទាល់តែជនទាំងឡាយដែលមានចំណែកទទួលខុសត្រូវចំពោះឃាតកម្មលើលោកត្រូវបាននាំខ្លួនមកផ្តន្ទាទោស ។

អង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលគាំទ្រសេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ មានរាយនামមួយចំនួនខាងក្រោម:

- □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
- □□□□□□□□□□□□□□□□□□
- □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
- □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
- □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

□□ □□□□